

Kommunutredningen – Stärkt kapacitet i kommunerna för att möta samhällsutvecklingen

Fi 2017:02

Ordförande: Niklas Karlsson

Sekreterare: Ulf Tynelius

Huvudsekreterare: Sverker Lindblad

Sekreterare: Lisa Hörnström

Sekreterare: Susanne Widding-Gidlund

Utredningens tidplan:

- Start mars 2017
- Delbetänkande om avtalssamverkan den 17 oktober 2017
- Slutbetänkande den 15 oktober 2019

Tilltagande polarisering mellan kommuner

Antal kommuner per kommunstorlek 1974, 2013 och 2040

Befolkning	1974, antal	2013, antal	2040, antal
–4 999	9	15	23
5 000–7 999	36	33	33
8 000–19 999	133	123	108
20 000–49 999	78	72	69
50 000–99 999	24	33	34
100 000	10	14	23
Summa	290	290	290

Källa: SOU 2015:101, Långtidsutredningen, bilaga 7

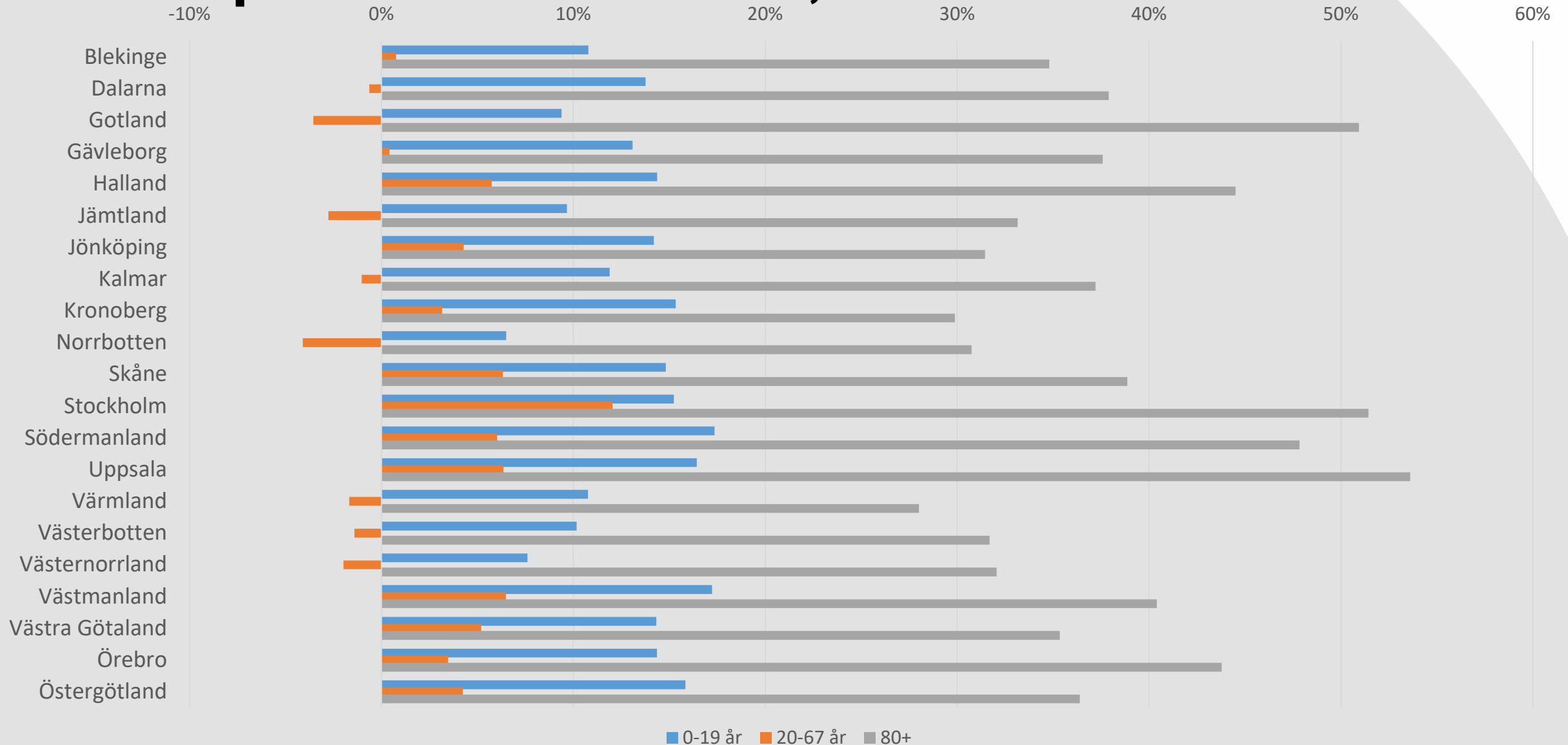
Två huvudutmaningar

- Minskande och åldrande befolkning ger bristande kapacitet i mindre kommuner
- Urbanisering och vidgade funktionella regioner innebär att kommunindelningen inte svarar mot ett funktionellt regionperspektiv

Specifika kommunala utmaningar som växer i styrka

- Svag ekonomi pga. demografi och ökade krav
- Personal och kompetensförsörjning
- Etablering och integration av nyanlända
- Kommunernas investeringsbehov
- Växande anspråk på service
- Klimatförändring

Procentuell förändring av antalet personer under perioden 2017-2026, efter län.

Centrala begrepp och frågor att hantera

- Kommunalt självstyre och demokrati – generellt samt kopplat till förslag, politisk representation
- Kommunal kapacitet – mer resurser, höjd effektivitet, färre (eller fler) uppgifter, anpassning till funktionell region
- Bärkraft och utvecklingskraft – strategisk förmåga
- Kort resp lång sikt – dagens utmaningar, men också beredskap för eventuella strukturreformer

Kommittén ska analysera olika strukturella åtgärder:

- Kommunal samverkan
- Kommunsammanläggningar
- Generell förändring av uppgifter
- Asymmetrisk ansvarsfördelning
- Andra tänkbara åtgärder (t ex digitalisering)

Utökade möjligheter till
avtalssamverkan –
delbetänkande samt
lagändring 1 juli 2018

- En kombination av åtgärder kan vara en framkomlig väg
- Försöksverksamhet kan föreslås

Samverkan – enkelt eller komplext?

- En effektiv samverkan förutsätter att alla parter har något att vinna på den, kan vara svårt med små och stora kommuner
- Ju fler kommuner, desto större komplexitet i samverkan
- Det tar tid att bygga förtroende och tillit i en samverkanskonstellation, **men...**
- Med tiden kan också slitningar mellan de samverkande parterna uppstå, t.ex. genom ändrade politiska eller ekonomiska förhållanden i kommunerna

Finns det motiv för kommunsammanläggningar?

- Förmodligen inga stora ekonomiska vinster att hämta hem genom sammanläggningar, men gleshet, bosättningsmönster och funktionella kopplingar spelar roll
- Kapacitets- och kompetensmässiga argument finns dock – robusthet och strategisk förmåga
- Ökad investeringsförmåga
- Lokal identitet och maktrelationer regionalt spelar roll
- Ger större ”utvecklingskraft”!

Verksamheter har olika territoriell logik – lokalt, regionalt, nationellt:

- Arbetsmarknadspolitiken
- Gymnasieskolan
- Räddningstjänsten
- Fysisk planering / bostadsplanering
- Kollektivtrafiken
- Sjukvården
- Etc...

Bör ansvaret ändras, generellt eller asymmetriskt?

Andra kapacitetshöjande åtgärder:

- Digitalisering – men fallgröpar och stödbehov
- Systematiskt lärande – men bristande mottagningskapacitet. Behövs det ett ”Komlab”?

Några frågor under diskussion

- Statens ansvar – stöd till svaga kommuner
- Kompetensförsörjning – utbud, matchning, flexibilitet
- Ökad digitalisering – kompetensstöd, standardisering
- Ökad samverkan eller frivillig sammanläggning – processtöd och incitament
- Krav på samverkan region - kommun. Vilka frågor?
- Strategi för nödvändiga reformer på lång sikt
- Kommunförsök – i så fall om vad?

Det är vår framtid det gäller!

vaggeryd.se

pajala.se

skara.se

kiruna.se

tingsryd.se

malmo.se

sverker.lindblad@regeringskansliet.se

www.sou.gov.se/kommunutredningen

Regeringskansliet

Kommunutredningen Fi 2017:02